

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA, ČOPOVA 1.—DELAV-
SKA ZBORNICA — TELEFON ST.:
35—29 — POST. ČEK. RAČUN ST.
17.548 — NAROČNINA: ZA ČLANE
ZZD 2.— DIN MESEČNO — (24.—
DIN LETNO) — ZA DRUGE NA-
ROČNIKE 3.— DIN MESEČNO (36.—
DIN LETNO) — CENE OGLA-
SOM PO DOGOVORU — LIST
IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO II.

LJUBLJANA, SOBOTA, 13. AVGUSTA 1938.

Štev. 32.

Odgovor na »Resno vprašanje«

Bralcem bo še v spominu naš uvodni članek v listu z dne 9. julija t. l. z naslovom: »Skromno vprašanje«.

Mi se pri sestavi članka nismo vprašali, kdo je tisti trgovec s to, po nas ostro in jasno obsojeno reklamo. Za nas je bil dogodek sam takega značaja, da smo smatrali, da je treba proti njemu nastopiti, pa naj bo krivec Peter ali Pavel.

Mi mislimo, da je bila to naloga oblasti, ki mora biti čuvar javne morale. Na odločujoče je bilo zato stavljeno naše »skromno vprašanje« pri polni izvestnosti, da bodo ti lahko zvedeli za krivca dogodka, ki meče žarko luč na naše pravne, moralne in socialne razmere.

Tu pa prihaja »Delavska pravica« z dne 28. julija t. l. in pod zaglavjem »To in ono« piše sledeče:

Potrebno vprašanje: V nekaterih listih smo v zadnjem času brali zgražanje nad tem, da je neki trgovec, menda v Ljubljani, prisilil svojo uslužbenko, da se je morala v kopalni obleki postaviti v razstavno okno ter se razkazovati ljudem. Gotovo je to skrajno umazano izrabljanje uslužbenca in ponižanje človeškega dostojanstva, obenem pa tudi pohujšanje. Ker smo odločno proti takemu izrabljanju, smo tudi za korenito postopanje proti takim umazanem. O tem smo brali pred kratkim tudi v »Slovenskem delavcu« pod naslovom »Skromno vprašanje«. Ker pa je to skromno vprašanje res zelo skromno, stavimo vsem listom, ki so o tem pisali, resno vprašanje, kdo je bil tisti trgovec? To je važno in zdravilno. V takih primerih pa je že potrebno, da se pove tudi ime, ne pa da se vse zakrije z vodenim »neki«. Pri takem »nekem« trgovcu naj bi noben delavec več ne kupoval. — žr. (Seveda, če bi kak delavec kaj podobnega zagrešil, bi to takoj oznanili z velikim bobnom in ne bi njegovega imena prav nič skrivali. Zato pa tisti, ki take reči skrivajo za svetohlinškim »neki«, zaslužijo vso obsodbo.)

»Delavska pravica« najprej vprašamo, zakaj ona ni potipala za imenom trgovca, ko ji je tako zelo zanimal po njenem »potrebno vprašanje« in zakaj ga ni objavila. Za nas ime ni bilo važno, važno je dejstvo. Zakaj potem »Delavska pravica« ni zapisala, da naj pri tistem z imenom navedenim »nekim« trgovcu noben delavec več ne kupuje.

Vprašanje, kdo je svetohlinec, se tako obrne zoper njega, ki je nas v pošteni borbi za poštenje delavskega in zlasti krščanskega lista nevedno opsoval.

Končno pa pride trgovec sam in se javi z imenom. »Delavska pravica« da kľofuto, ko ji dokaže v današnjem popravku, da je bil naš članek poleg vsega še dovolj konkreten, da je zadel v živo tudi naš »neki« bolj kakor grdo zavijanje, zavajanje in zmerjanje v »Delavski pravici«. Da ji priložnost, da sedaj, ko ve za njegovo ime, z vso vehemenco proti njemu nastopi, organizira svoje vrste na bojkot in praktično pokaže, koliko je za njenim pisanjem poštenega hotenja.

Naše članstvo in naši ljudje bodo sami vedeli, kako naj se ravna, »Delavska pravica« pa se je vjela v past, katero je hotela nam postaviti po pregovoru: »Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.«

Vemo, da bo »Delavska pravica« zopet v odgovor zvitorepila, da bo tako pokazala, kako pristoji kršč.-socialističnemu duhu nemožat, nekrščanski odgovor, kakor »nova kopalna obleka telesu« v izložbenem oknu. Samo ena je razlika, da je bila razgaljena pomilovanja vredna, razgaljena »Delavska pravica« pa ne.

Mi smo vzeli čast in riziko, da smo branili katoliško humano, in socialno stališče slovenskega dekleta pred vso javnostjo. Mi smo in ostanemo smrtni sovražniki židovskih metod. Še enkrat ponavljamo, kadar bomo imeli moč, bomo take pojave v kalu zatrli v obrambo ubogega delojemalca in zdravega narodnega življenja.

Z ozirom na naš članek pod gornjim naslovom smo od tvrdke Lesjak prejeli v smislu čl. 26. zakona o tisku sledeči:

Popravek:

P. n. Uredništvu »Slovenskega delavca«

Ljubljana, Čopova ul. št. 1.
na roke odgovornega urednika
g. Piriha Milka, Ljubljana.

V objavo v smislu čl. 26. zakona o tisku, da se popravek z ozirom na članek »Skromno vprašanje« objavljen v »Slovenskem delavcu«, Ljubljana, dne 9. julija 1938 leto II. št. 27. stran 1. stolpec 2, 3, 4, v prvi ali drugi prihodnji številki brez vsakih dostavkov zgolj v besedilu in pod istim naslovom brez sprememb ali vstavkov v onem delu novin, v katerem je bilo besedilo, na katerega se nanaša ta popravek in s takimi črkami, kakršne so v besedilu, ki se popravlja priobči naslednji

Popravek:

Ni res, da se je v prestolnem mestu našega katoliškega naroda , pred par dnevi zgodilo, da je delodajalec zlomil odporno silo delojemalke-delav-

Skromno vprašanje

ke in jo prisilil, da se je morala v kopalnih hlačicah postaviti v izložbeno okno in se tam gibati, da je izkazovala svoje ude brezstidni mladini, ki se je ob surovih opazkah naslajala nad dogodkom samim in nad ponižanim dekletom, res pa je, da delodajalec ni zlomil odporne sile svoje delojemalke, delavke, nego je ista potem, ko se je vprizarjala popolnoma decentna reklama, kako pristojna kopalna obleka, sama, celo po poprejšnjem razgovoru s svojo družino, v to privolila in se ponudila.

Ni res, da ta trgovec vodi najhujšo prevratno propagando, zastruplja javno mnenje, kvari mlade nravi, v svoje zasebno gospodarstvo, uvaja nad človeškim blagom pravi brezbožni boljše-
viške teror in da se je ta trgovec s poštenostjo v dnu svojega brezdnega posmiha nam in vsem, ki so se nad tem zgražali. Ni res, da je ta trgovec v svojih računih na prevratne nenravne nagone, sodobnemu človeku celo hvaležen bil, na njegovo trgovino in račune, da mu bo zgražanje v katoliškem časopisju tako napolnilo trgovino, kakor je svoječasna kritika predstav »Veselega vinograda« napolnila narod-

no gledališče in »Kjer je treba in zatrejo zastrupljevalce naroda« — in da se lahko nam smeje in si misli: Faltje, same besede so Vas, v srcu ste prav taki, kakor jaz in kakor tisti fantalini pred izložbo. Nikjer ni dejanj, ki bi pričala o tem, da so katoliška načela živa in da je krog mene katoliški narod.

Res pa je, da je šlo za zgolj običajno, sicer po svetu že vpeljano v konkretnem slučaju, v vsakem pogledu moralno absolutno zavarovano reklamo, ko je prikazovalo se varujoč osebo in osebnost, kako pristojna nova kopalna obleka telesu. Najmanj kar bi bilo, je to, da bi morali uničiti in požgati vsa kopalnišča. Ni šlo za nobene račune prevratnih nenravnih nagonov, nego, kot povdarjano za reklamo, nad katero se sicer drugod tudi med katoliškimi narodi v Evropi nihče ne spodtikuje, zlasti še, če je prirejena v taki decentni obliki, kot je bila v sledečem konkretnem slučaju.

Z odličnim spoštovanjem
Lesjak Vekoslav,
moda, rokavice, nogavice,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 4.

Pozdravljeni, bojovníki za skupne cilje!

Delavski list smo, koristi delavcev zastopamo in branimo. Toda mi po svoji občestveni miselnosti ne moremo in ne maramo okrog sebe postaviti kitajskih zidov, nočemo se zaplankati za ozke meje razreda. Za njimi je ozko-srčnost, za njimi je marksizem, je razdirajoči razredni boj. Ta misli, da se da presekat voz socialnih vprašanj, mi pa vemo, da se ga more rešiti edino pravilno, če vsi delamo v vzajemnosti stanov, tako, da bo občja blaginja najvišji zakon. Mi verjemo trdno, da bo zlasti po naših socialistih vseh vrst toliko zasmehovana stanovščina končno zmagala nad vsemi skrajnostmi, nad vsemi diktaturami. Želimo, da bi zmagala čimprej.

Veseli smo tudi v našem narodu po duhu nam sorodne organizacije kmetškega stanu »Kmečke zveze«. Čas je prenetel po stiskah tudi naš najbolj svoboden stan, kmeta, in ga je potisnil v obrambo njegovih pravic v vse bolj strumno rastočo stanovsko poveza-

nost, stanovsko organizacijo. Ni to več tista stara slovenska ohlapnost, neka čredna kupnost, ki samo čaka na pastirja, ampak v vsakem poedincu živeča zavest, po kateri iz notranje sile gradi zase, za stan in za celoto.

Iz zdravega hotenja raste danes »Kmečka zveza« iz narodnih tradicij na osnovah istih socialnih okrožnic in načel kakor mi v veliko narodno silo, o kateri verjemo, da nam bo nekoč še v oporo v vprašanju in reševanju naših delavskih stanovskih interesov.

Zato smo ob nedeljskem zborovanju na Brezje poslali sledeči pozdravni brzojav: »Zborovalce »Kmečke zveze« pozdravlja z željo, da bi zmagali v boju za skupne cilje, Zveza združenih delavcev«.

Ni več daleč čas, ko bomo tudi mi tako zborovali in kakor obrambni zid proti tujemu duhu stali med stanovi v skupnem narodnem taboru ter napravili konec izigravanju in konec izmозgavanju.

O tiskovnih popravkih

Člen 26. zakona o tisku se glasi: Urednik novin ali periodičnega spisa, mora sprejeti in natisniti v novinah ali spisu vsak popravek o činjenicah, priobčenih v njegovem listu, ki mu ga pošlje oblastvo. Prav tako mora natisniti popravek privatne ali pravne osebe, katere ime je v zvezi z njenim delovanjem ali življenjem omenjeno v novinah ali spisu, ki jim je on urednik, bodisi, da se označujejo natisnjene činjenice, navedene v popravku, za neresnične, bodisi, da se navajajo v njem činjenice, s katerimi se izpodbijejo natisnjene činjenice.

Kdor pošlje popravek mora točno navesti besedilo, ki ga popravlja stran in stolpec, kakor tudi številko novin, v katerih se je besedilo natisnilo. Popravek se pošlje uredniku po pošti na povratni recept ali po pristojnem sodišču prve stopnje. Sodišče mora poslati uredniku popravek še istega dne.

Po tem členu mora torej list popravek priobčiti brez ozira na to, če so navedbe popravka resnične ali ne.

Internacionalne

Kot borci za delavske pravice in stanovsko ureditev družbe in okviru narodne države, moramo premagati razne ovire, ki se nam postavijo na pot. Naš največji sovražnik je brezverski marksizem, ki se prikazuje vedno pod drugo krinko in je zato potrebno, da vse njegove oblike dobro poznamo in ga lahko razkrinkamo. Dan za dnem slišimo o raznih internacionalah in mnogim ni jasno, v čem se te sploh medsebojno razlikujejo in zakaj obstoja II. III. in IV. internacionala.

Nemški žid Karl Marks je spisal leta 1848 takozvani komunistični manifest, ki bi naj služil kot program tedanjih tajnih zvez komunistov. Iz te

zveze je izšla leta 1864 ustanovljena prva internacionala, ki je pa propadla z padcem ustanka v Parizu leta 1871, takozvana pariško komuno. Po Marksovi smrti so ustanovili njegovi pristaši leta 1889 drugo internacionalo in so se imenovali socialisti ali socialni demokratje. V propadlo prvo internacionalo vključeni anarhisti se socialistom niso pridružili, temveč ostali zase kot ostanek prve internacionala. Socialni demokratje so se po vprašanju taktike razrednega boja razcepili leta 1903 v Rusiji na boljševike in menjševike. Ko so boljševiki leta 1917 v Rusiji zavzeli oblast, so se formirali kot komunistična stranka Rusije.

Ker je do leta 1919 iz socialne demokracije drugih dežel med tem že izstopilo ali bilo izključenih precej opozicionalnih elementov, ki se z njenim načinom boja niso strinjali, so boljševiki ustanovili spomladi 1919 komunistično ali III. internacionalo, skrajšano kominterno.

Radi neuspehov pri poizkusih ustvarjanja rdečega raja v Rusiji je prišlo med vodilnimi boljševiki do spora in so bili opozicionalci leta 1927 radi formiranja takozvanega avgustovskega bloka izključeni. Njih glavni voditelj je bil Trocki, ki je takoj organiziral svojo politično stranko, da strmoglavil Sovjete, ker mu je taktika kominternne prepočasna in on stoji na stališču permanentne (trajne) revolucije. Po svojem izgonu iz Sovjetije se je takoj (Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje s 1. strani!)

povezal s slično nastrojenimi odpadniki III. internacionalne drugih dežel in na tihem ustanovil svojo IV. internacionalo, kateri so se pridružili tudi anarhisti proshule I. internacionalne.

S tem, da je narodni socializem prišel v Nemčiji na oblast, je padel glavni steber II. internacionalne in deloma tudi tretje, vsled česar se je socialna demokracija, v kolikor je je ostalo, jela radi opore močno približevati III. internacionali.

Obstoja torej II., III., in IV. internacionala, vse so rdeče, marksistične, vse za razredni boj in vse obljublajo delavcem raj; radi stolčkov se grizejo med seboj, ali se v ostalem kaj dosti ne razlikujejo ena od druge, samo da je tretje internacionala bojovitejša od druge in četrti od tretje. Kadar jim pa uspe vzplamteti razredni boj, tedaj se voditelji lepo skrijejo in pošiljajo delavce v ogenj po njihove rdeče kostanje, katere bi radi zobali na komisarskih stolčkih in delavstvo s pomočjo pretkanih trikov držali v svoji oblasti.

Sovjetski in francoski komunistični tisk v protislovju

O socialistični poljedelski izlozbi, ki bi se morala v avgustu otvoriti v sovjetski Rusiji, piše francoski komunistični list Humanite:

»Omenjena izlozba je pomemben dogodek ne samo za sovjetske kmete, ampak tudi za delavce celega sveta, kajti ona mora postati pregled uspehov prvega socialističnega gospodarstva, najboljšega na svetu. Sovjetski kmetje imajo zemljo na večno uživanje in kolektivizacija jim je dala blagostanje ter jim zajamčila srečno bodočnost.«

Ako pa čitamo sovjetski tisk, ki je vsakakor bolje informiran kakor francoski komunistični list, slišimo povsem druge stvari:

»Težko si predstavljamo nekaj bolj nediscipliniranega in desorganiziranega kakor našo poljedelsko udejstvovanje« je izjavil komisar za sovjetsko poljedelstvo, Ejke, v svojem poročilu centralnemu komiteju ruske komunistične stranke, glasom sovjetskega službenega lista »Izvestja« z dne 22. I. 1938.

»Kar se tiče kolektiviziranih kmetov, je malo število kolhozov, ki morejo trditi, da so plačali svojim članom dovoljne mezde,« piše sovjetski organ »Molot«. »Zadostuje omeniti, da se v 16% rajanov azovsko-črnomorske pokrajine, ki je najplodnejša od vseh, kmetje sprejeli nagrado za svoje delo v iznosu 0.40 do 0.80 rubljev (0.80 do 1.20 din) dnevno.

Takšna je torej boljševiška stvarnost z slavospevom francoskega komunističnega organa o sijajnih uspehih »prvega« socialističnega poljedelskega gospodarstva.

Objavljamo to poročilo z blagohotnim dovoljenjem sodruga dopisnika »Delavske politike« iz Jesenic, ki sicer trdi, da nima nič proti poročilu iz »rdečega raja«, ali se iz njegovega zaletavanja vidi, da ga taka poročila hudo srbijo in zato nam priporoča, da se naj mesto njega praskamo zaradi položaja onstran Karavank, ki nas prav nič ne srbijo in smo mi o našem tozadevnem stališču za naše članstvo, zadevo že dovolj objasnili ter se na kljune rdečih kibicev prav nič ne oziramo.

SOVJETSKA RUSIJA

ZGODOVINA REVOLUCIJE

(36) Od 1917—1922

(Nadaljevanje.)

Po londonskem kongresu sta si Plehanov in Lenin le še kratko dobo ostala prijatelja, samo še šest števil »Iskre« sta skupno izdala. Plehanov si je zopet zaželel prijateljstvo okoli sebe, Leninov radikalizem pa se mu je gabil. Tudi Trocki ni mogel vzdržati poleg Lenina. List »Iskra« je prešel v roke menjševikov, Lenin je odšel v Ženevo in tam ustanovil lasten časopis »Naprej«.

Kolikšna radost je prešinjala Uljanova, ko je v Švico dospela vest o krvavi nedelji popa Gapon, s kakšnim užitkom je čital letak, katerega je njegova stranka takrat vrgla med množico! V letaku so med drugim stale sledeče krilatice: »Kdo je nameril puške na delavce? Car, veliki knezi, ministri, generali in dvorna svojati. Ti so morilci. Smrt njim! Sodrugi, pograbite za orožje, zasedite arzenale, orožarne, skladišča! Razbijte policijske ura-

DELAUSKE PLAČE

Delovna pogodba, individualna ali kolektivna osigura delavcem pravično plačo. Plačo moremo označiti kot ceno dela, ki ga najame in uporablja podjetnik; plača je tembolj pravična, čimbolj sta cena in delo medsebojno v skladu. Praktično moramo označiti pravično plačo kot zavest skupnosti interesov delodajalcev in delavcev. Zato ne more biti pravična ona plača, ki jo določajo sami delodajalci, ali sami delavci, ampak so potrebna pogajanja, da prideta obe strani do izraza in sodelujeta pri sporazumnem določanju plač.

Minimalna plača.

Človeško delo ni tržno blago, temveč ima svojo vrednost, ki je neodvisna od ponudbe in povpraševanja. Volja pogodbenikov podleže zakonu pravice, kajti plača ne sme biti tako nizka, da ne bi omogočila delavcu skromno in pošteno življenje. Če delavstvo ni kompaktno organizirano, v svojih strokovnih organizacijah, ni v stanju, da si pribori imenovani eksistenčni minimum in pride delavstva radi pomanjkanja uvidevnosti s strani podjetnikov v nevzdržen položaj ter ne more več izhajati brez zlih posledic za svoje zdravje in zdravje svojih otrok. Poleg tega pride tudi v nevarnost, da se njegova morala zrahlja in postaja dostopen nepoštenemu pridobivanju. V vsakem slučaju občuti slabe posledice vso družabno telo in mora zato državna oblast, ki ima nalogo bdeti nad družabno-gospodarskimi razmerami in ravnovesjem, premostiti omenjene nedostatke z določitvijo minimalnih plač. Vprašanje eksistenčnega, minimuma je bilo v naši državi dolga leta eno izmed najbolj perečih, vendar moremo zabeležiti znaten napredek, odkar je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje leta 1937 izdalo znano uredbo o določanju minimalnih plač.

Družinska plača.

Delo, ki ga opravlja oče mnogočlanske družine, gotovo za podjetnika nima večje vrednosti kakor delo, ki ga opravlja delavec-samec. Zaradi tega naletijo poizkusi določanja družinskih plač na velike težave in povzročajo čisto tudi motnje v gospodarstvu. Posledice takšnih stremeljenj se pokažejo po navadi od začetka v tem, da dobijo vsi delavci samci delo, dočim zletijo očetje s številnimi družinami na cesto. Ako se pa vseeno najde podjetnik, ki je voljan zaposliti delavce z velikimi družinami, pride ta v nevzdržen gospodarski položaj, ker s tem, da mora plačevati svojim delavcem primerno višje plače, se produktivski stroški njegovega podjetja povečajo in so višji od produktivskih stroškov ostalih podjetij iste stroke. Prodajati bi torej moral svoje produkte z izgubo in bil vsled tega kmalu gospodarsko uničen.

Vprašanje družinskih plač je pa vseeno zanimivo radi dejstva, ker je gmotni položaj delavcev z mnogoštevilno družino malo zavirljiv in je zato pravično, da se jim priskoči na pomoč. V splošnem se mora vplivati na podjetnike, da plačajo delavstvu plače, ki jim omogočajo družinsko življenje in razmnoževanje.

Omenjeno težko vprašanje se vsekakor ne da rešiti s splošnimi določbami, ampak edino s pomočjo kolektivne pogodbe.

V nekaterih državah je v gotovih strokah uveden sledeči sistem: Delodajalec plača vsem delavcem brez razlike po kategorijah določeno osnovno plačo in številu družinskih članov odgovarjajočo družinsko doklado. Ta doklada ne prihaja neposredno iz blagajne podjetnika, temveč iz skupne blagajne vseh podjetnikov dotične stroke, v katero plačujejo posamezni podjetniki sorazmerne prispevke, ki so določeni po številu v podjetju zaposlenih delavcev ali po skupnem znesku osnovnih plač, ki jih plačuje podjetje svojim delavcem.

Na takšen način ubran prispevek se razdeli ravnomerno med vse podjetnike dotične stroke brez ozira na družinske razmere delavstva enega podjetja. S tem je postavljen protiutež proti konkurenci med podjetji in nobeden delodajalec nima potrebe stremeti za tem, da izločuje družinske očete in zaposljuje zgolj delavce-samce.

Družinska plača in marksizem.

Marksizem odklanja družinske plače načeloma in postane s tem ne samo sovražnik družine, ampak tudi sovražnik družbe. Marksizem je prepojen z smrtonosno teorijo maltuzianizma, ki naglašja potrebo omejitve porodov. Na ta način postane žalosten pobornik za razljudjevanje, dasiravno se niti ne zaveda posledic svoje zmote za narod in delavski stan. Izvor življenja usahne, delovna sila začne primanjkovati in industrija je primorana, da vabi tujce v deželo. Francija je za omenjeno prakso en tipičen primer, ki je že privlela do tega, da se nahaja v deželi 2 in pol milijona tujcev in je francoski narod v nevarnosti, da sčasoma zagospodarijo tujci v njegovi deželi. Odtod izvira tudi moč marksizma v Franciji, čeprav ga francosko ljudstvo odklanja. Pri enem samem pogledu na boljševiški pokret v Franciji nam postane izvor njegove navidezne moči docela jasen. Komunistična stranka Francije šteje 250.000 članov, ali je od teh samo 50.000 francozo in skuša množica 200.000 tujerodnih agitatorjev boljševizma narodu vsiliti njemu neljub boljševiški jarem.

Ako pogledamo stvar še z druge strani, moramo ugotoviti, da ima delavec družinski oče večjo družabno vrednost kakor delavec-samec. Z vzgojo otrok daje delavec deželi državljane in borce za obrambo domovine ter napravi veliko uslugo, tudi industriji, ker ji preskrbi delovno moč za bodočnost, delavce, ki so odrasli v tradiciji stroke in zato razpolagajo s primerno podedovano strokovno spretnostjo.

Izrek: »Za enako delo, enako plačo« s svojim odklonilnim stališčem napram rodbinskim plačam pomeni torej udarec v zrak. Družinska doklada namreč ni plača niti cena dela, ampak odškodnina za posebno popolnoma svojevrstno uslugo, kakor je na pr. zavarovalnina proti požaru odškodnina zavarovalnici za njeno garancijo, da v primeru požara povrne škodo.

zirati, se je s ponarejenim potnim listom takoj odpeljal v Rusijo.

Tu so se stavke že cele mesece izmenjavale. Da razmere nekoliko ublaži, je vlada postavila nekako komisijo, istočasno pa tudi za delavstvo sosvet, ki naj bi stavil pogoje za izboljšanje položaja. Razmere so se tako zaostrile, da je bilo vsak hip pričakovati, da delavski svet aretirajo vlado ali pa vlada delavski svet. Vseh teh bojov pa se Lenin ni udeleževal. Skrbno se jim je izmikal ter ostal v varnem zavetju, iz katerega je pošiljal smernice, ukaze in pisal letake. Njegovi tovariši revolucionarji so krvaveli, bili pometani v ječe ali izgnani v Sibirijo, medtem ko se je Uljanov »junaško« splazil na senik. Medtem je meščanska vojna, ki jo je on sam sprožil, potekla brez vsake koristi kljub temu, da je stala toliko človeških življenj.

Leninov načrt, da bi sledil carju kot predsednik republike, je postal ničev. Vseeno pa je svojim prigorvarjal, naj se nemoteno dalje borijo in mu v skrivališče prinašajo zmagoslavna poročila.

Izlet v Gorico in Trst

Odpotujemo v soboto, dne 27. avgusta popoldne iz Ljubljane. Vrnemo se v nedeljo, dne 28. avgusta pozno zvečer v Ljubljano. Ogledamo si vse zanimivosti ob avtobusni progi Ljubljana, Postojna, Vipavska dolina, Sv. gora, Gorica, Doberdob (bojišča in pokopališča), morje, Trst. Prenočimo na Sv. gori. Cena za vožnjo, potni list in prenočišče 115 din. Udeleženci izven Ljubljane doplačajo za vožnjo do Ljubljane po oddaljenosti.

Prijave do 19. avgusta! Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

Vsak udeleženec naj prijavi na centrali ZZD (Čopova 1) svoje ime, priimek, očetovo ime, kraj, dan in leto rojstva, poklic, stalno bivališče (točen naslov). Priložiti mora tudi vsak 2 fotografiji v velikosti vsaj 4 × 6 cm.

Udeleženci izven Ljubljane morajo poslati še potrdilo sreskega načelstva, da smejo potovati v Italijo. To potrdilo dobijo brezplačno.

Pohitite se prijavami! Zlet bo lep in zanimiv! Priporočamo vsakemu zletniku, da si nabavi nekaj lir za hrano.

Denar za vožnjo pošljete lahko po poštožnici ZZD. Do 19. avgusta mora vsak udeleženec plačati vsaj polovico voznine (60.— din). Ostalo polovico (55.— din) lahko plača pred odhodom v Ljubljani.

BELEŽKE

KAJ PRAVITE?

Pod gornjim naslovom je objavil »Slovenec« članek, ki ga radi značilnosti objavimo, čeprav se bomo s tem gotovim krogom hudo zamerili. Ali nič zato! Članek se glasi:

V tramvaju, ki vozi iz Št. Vida v Ljubljano, je sedel meni nasproti gospod, ki je vidno manifestiral svoj hipernacionalizem s tem, da je imel pripete na suknjiču kar tri znake. Bil je to mož okrog petdesetih. Na šiljastem nosu, ki je karakterističen za cinike in fanatike, so čepela očala. Hipoma sem ga prepoznal: bil je to možakar, ki sem ga slučajno imel čast opazovati, ko je z viteško neustrašenostjo v Daj-Damu in na Aleksandrovici cesti klopotal otroke in nedoletne mladeniče ter jim trgal raz prsa znake naših organizacij.

Med vožnjo je z vsiljivo sladkostjo skušal priti v razgovor s sopotniki — toda brezuspešno. Končno je potegnil iz suknjiča »Slovenski Narod« in se vanj zatapil, dokler ni vzbudil njegove pozornosti prihod gospoda in gospe, ki sta se živahno pogovarjala v srbščini. Moj »omedajlani« sosed se je kar spremenil. Zgibal je skupaj svoj »Slovenski Narod«, si očistil očala, popravil kravato, hrbet se mu je ponizno sklonil, okrog ust pa mu je zaigral sladkavi hlapčevski nasmeh. Z osladnim glasom je prekinil razgovor obeh došlecev ter ju nagovoril v najčistejšem jugoslovenskem poturiju:

»Zdravo! Ali jeste vidva sa Srbije? Pa menda valjda ne sa Beograda?« Gospod je prikimal.

Razgovor se je razpletal dalje. Gospod iz Srbije je pripovedoval, kako je križema prepotoval Slovenijo in kako sta z gospo navdušena nad lepoto naše zemlje in prijaznostjo Slovencev; posebno so ju očarali gradovi in cerkvice s svojo romantiko in lepoto...

Tu pa našemu rodoljubnemu liberalnemu hipernacionalnemu junaku žilica ni dala več miru:

»Da, crkve, bogami, crkve... ljepe su... kao dekoracija... ampak inace kot činjenica za nacionalni uzgoj su vrlo zelo štetljive. Ustvarjaju plemensku mržnju in separatizam...« Gospod in gospa ga začudeno pogledata. Nato je sledil nad vse zanimiv dialog: Gost iz Srbije: »Ali niste vi katoličan?« Okolajnani Slovenec: »Na žalost jesam.« Gost iz Srbije: »Ali niste vi Slovenec?« Okolajnani Slovenec: »Pardon, nikako! Ja jesam samo Jugosloven.« Gost iz Srbije: »Interesantno. Toda čujte, časopis »Slovenski Narod«, ki ga držite v rokah, se mi zdi — sklepam po naslovu — tudi separatističen; ali se morda motim?« Okolajnani Slovenec: »Mutite se, gospodine, ove novine su zelo vrlo unitarističko nacionalno orientisane ali zbog historije in tradicije kao i što zbog političkega prestiža su morale, da obdržuju svoje nesavremeno ime. U ostalo i kod nas sada — u dobi unifikacije — ne znači rječ »narod« više »naciju«, temveč »ljudstvo«...

Tramvaj se je blizal glavni pošti. Gospod in gospa iz bratske Srbije sta vstala. Preden sta izstopila, se je gospod obrnil do našega okolajnanca ter mu z ljubeznivim smehljajem dejal: »Najlepša hvala za vaša divna izvajanja. Dovolite, da se vam predstavim; moje ime je... sem pristen Srb in dober Jugoslovan. Moja žena pa je Slovenka in dobra katoličanka. Klanjam se!«

Sopotniki smo se seveda iz srca nasmihali, naš izkoreninjenec pa je pri prvi postaji urno izstopil in izginil.

Z delavskih bajišč

**Proslava 20 letnice
dne 14. in 15. avg. v Mari-
boru je odpovedana.
Centrala.**

Slov. Konjice

Ne maramo podrepanikov podjetja.

Že dolgo se iz Konjic nismo oglasili v »Slovenskem delavcu«. Menda si je že kdo mislil, da nas ni več. Vzrok našega molčanja je v tem, da smo se pripravljali na prvi občni zbor, ki se je vršil v navzočnosti predsednika centrale tov. Preželjina.

Pogled na občni zbor je bil prav razveseljiv, ker je bil dobro obiskan. Na žalost pa moramo konstatirati, da nekateri niso prišli na občni zbor radi zanimanja za delavske interese ampak po nalogu podjetja. Ti so bili mnjenja, da je dosedanji zbor še premlad in bi spadali ti posli v njihove roke. Predelavec Konec Srečko je dejal, da se ne pustijo od mladih delavcev komandirati. Na ta način so hoteli poslanci podjetja pripeljati našo organizacijo v naročje g. Lavriča. Predsednik centrale tov. Preželj je pa to nakano preprečil in povedal, da takih kukavic in podjetniških podrepanikov v organizaciji ne maramo.

Ko so ti spoznali svojo zmoto in sramoto so jo popihali iz dvorane; ker se jim njihova nakana ni posrečila, delajo sedaj intenzivno proti naši organizaciji in zabranjujejo kot obratni zaupniki nekaterim novim članom plačevati članarino. Tudi na novo sprejetim delavcem branijo, da bi se organizirali v ZZZ. Zakaj so bili preje tako navdušeni, sedaj pa proti, bi mi zelo radi zvedeli. Zato prosimo dotične predelavce, da to pojasnijo.

Slišali smo, da jim je g. Lavrič dal pooblastilo, da smejo delavce po mili volji sprejemati in odpustiti.

Vse ostale člane in članice pozivamo, da se dobro drže naše organizacije ZZZ, ker le ona je najboljša zaščitnica delavcev. Zavedajte se, da je treba točno plačevati članarino, ker s tem boste pokazali svojo zavednost.

Nič se bati izdajalcev delavskih interesov, ki nam kopijejo jamo, bodo pa sami vanjo padli. Božji mlini počasi meljejo, ampak gotovo. Tovariši zbirajte se in strnimo naše vrste, ker v organizaciji je naš uspeh in naša bodočnost!

Mestinje

Gorje, kdor med brati razprtijo trosi!

Tako je nekoč govoril Kristus svojim učencem in prav to nam je na zadnjem sestanku raztolmačil delegat centrale, kar je imelo tudi uspeh.

Naj ve širša javnost, da je skušalo naše podjetje razbiti organizacijo s tem, da je delavcu, če je odstopil od organizacije, povišalo plačo. Po našem računu se je tukaj podjetje pogrešilo zoper § 35. zakona o zaščiti delavcev, in namesto, da bi mi to podjetje očitali, se je podjetje razgallilo nad našimi obratnimi zaupniki in sicer: da bi mi ne imeli vse delavce organizirane, če bi jih k temu ne silili in jim grozili. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da so gospodje v pisarni res par lahkomi-selnih delavcev zmotili, da so od organizacije le pred njim z ustno izjavo odstopili. Sedaj pa, ko so razen enega, ki za organizacijo res ni sposoben vsi drugi plačali članarino in obenem kakor so ustmeno odpovedali, tako tudi preklicali svo-jo izjavo, ne gre gospodom v račun, ker so imeli narejen načrt da organizacijo uničijo. Kakor je videti se bodo dotični gospodje ki danes nam poveljujejo prej sami uničili, kakor pa našo organizacijo.

Novo mesto

Podjetnik mora braniti važnost organizacije.

Na Dolenjskem vse govori o veliki potrebi organizacije, ker je organiziranih le majhno število delavcev oz. obratov. Ne mislite, da to govore le delavci. To govore nekateri dobri mojstri, ki razumejo in vidijo potrebe delavca-pomočnika. Pred nedavnim se je izrazil neki go-spod iz Novega mesta: »Veliko raje bi imel organizirane delavce, kakor neorga-nizirane. To je pripovedoval delavcem. Oni se pa še vedno ne organizirajo. Stav-binski delavci govore: »Kaj bo stavbinka kolektivna pogodba, v kateri so postavljene tako nizke plače. Ali mislite, da se bo zboljšala s kritiko posameznika. Ne! V skupnosti je moč.

Ljubljana

Ljubljana — tobačni delavci. Obveščamo, da imamo v nedeljo dne 21. avgusta ob 8 zjutraj skupno sv. mašo na Rožniku. Vabimo vse delavstvo.

Novo mesto — Stranska vas

Naša organizacija se širi in krepi. V nedeljo 7. t. m. smo imeli sestanek v Strankivasi, katerega se je udeležil kot zastopnik centrale tov. Luzar kot naš Dolenjski rojak. Delavci, ki so deloma zaposleni v gozdovih, so tu imeli priliko slišati, kako more delavec priti do pravic, ki mu že po zakonu pripadajo. Navzoči delavci, ki so bili prvič na takem sestanku so se vsi organizirali v popolnem prepričanju, da jim bo naša katoliška organizacija priborila boljši kosček kruha. S sestankom smo bili vsi navzoči jako zadovoljni. Prosili smo predsednika podružnice Novo — mesto naj nas večkrat obišče in da nasvete, kakor je to storil dosedaj zakar smo mu tudi hvaležni.

Gračnica

V soboto 6. t. m. smo zaključili mezdno gibanje z naravnost odličnim uspehom. Delavcem je podjetje priznalo povišek plače in sicer za moške 40, za ženske pa 20 para na uro. Za uspeh se moramo zahvaliti zastopniku okrajnega načelstva iz Šmarja, ki je vodil razpravo, in zastopnikom strokovnih organizacij ki so se za nas odločno potegovali.

Rogaška Slatina

Naš pregovor pravi, da Bogu in mamoni ne moreš h krati služiti; tako sem videl neke napisano. Pri nas pa to ne drži. Ravnatelj tukajšnjega zdravilišča je prijatelj z vsemi enako. Mrzi le tistega, kateri mu dokaže, da se godi delavstvu krivica.

Prejšnjo nedeljo je za nas interveniral pri g. ravnatelju delegat iz centrale. Naslednji dan pa je g. ravnatelj poklical na zaslišanje funkcionarje organizacije in obratne zaupnike, ker je hotel v prvi vrsti ugotoviti kdo je, ki je dal delegatu oz. centrali vse to na znanje. Vprašal je tudi kakšne krivice se delavcem godijo v posameznih obratih. Seveda so dali obratni zaupniki njemu zadovoljiv odgovor, saj so bili izvoljeni v prisotnosti zastopnika zdravilišča oz. uprave. Skoraj neverjetno se sliši, pa vendar je le res, da je izjavil g. ravnatelj: »Vaša organizacija Vas bo še spravila na cesto.« To je dokazal tudi s tem, da je zatrjeval zastopnikom organizacije in obratnim zaupnikom, da ako ga bomo preveč nadlegovali, da bo oddal vsa dela privatnim podjetnikom. Par delavcev je dobilo tudi za dva dni dopust, ki ni bil pravilno napovedan in zato danes tudi še ne zahtevamo, da se isti plača. Videti moramo prej, kakšen bo rezultat našega meznega gibanja. Pri tukajšnjem g. ravnatelju imajo vsi enako zaslonbo, bodisi da je ta takega ali nasprotnega duha, bodisi, da je oni organiziran ali ne; lahko pa dokažemo, da imajo pri njemu neorganizirani delavci še večjo veljavo saj je neorganiziranim zboljšal na intervencijo centrale za 50 para, organiziranim pa le za 25 para na uro, čeprav je organizacija zahtevala za vse enako oz. zboljšanje v prvi vrsti za organizirane delavce. Mi bi se temu ne čudili, če bi bilo to delo delo tujca, kapitalista, saj čitamo z naše-ga časopisa, da se skoraj vsi podjetniki branijo organizacije. G. ravnatelj se gotovo smatra za enega izmed njih, kar dokazuje s svojim poslovanjem in svojimi izjavami. Ker so naše intervencije pri g. ravnatelju samem brezuspešne, smo se obrnili sedaj še na bansko upravo v popolnem prepričanju, da bo naši želji ugodila in g. ravnatelju prekrizala take račune, kateri so nam organiziranim delavcem v škodo.

Ptuj

Ustanovni občni zbor

V soboto dne 20. 8. t. l. ob 7 zvečer se vrši ustanovni občni zbor ZZZ v Ptuj v dvorani gostilne »Strossmayer« v Ptuj, z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo pripravljalnega odbora,
2. sprejem novih članov,
3. Volitev novega odbora,
4. slučajnosti.

Dolžnost vsakega člana je, da se obne-ga zbora udeleži, ter pripelje še svoje to-variše s seboj. — Bog živi!

Domžale

Beg pred kolektivno pogodbo. V Domžalah je precej dobro uspevajoče mizarstvo podjetje, katerega delavci so organizirani v ZZZ. Sestavili so kolektivno pogodbo in podjetje zaprosilo za pogajanja. Ker se podjetje temu ni odzvalo, je centrala podjetju pisala naj bo 9. avgusta doma pravomočni zastopnik podjetja, da se bodo ta dan vršila pogajanja za kolektivno pogodbo. Gospodar pa se je temu naročilu izognil s tem, da je bil ta dan odsoten, poobla-

stil pa tudi ni nikogar za zastopstvo, da bi stvar zavlekel ali pa celo preprečil.

Radovedni smo, če bo tudi na dan raz-prave, katero bo razpisalo sresko načel-stvo, gospod odsoten.

V nedeljo, 14. t. m. vsi na članski sesta-nek naše (grobelske) in jarske podruž-nice v društ. domu v Grobljah ob ½10.

Velenje

V nedeljo dne 21. avgusta 1938. se vrši velik delavski tabor ZZZ pri podružnici na gradu v Starem trgu pri Slovenjgradcu za slovensko katoliško delavstvo Sa-vinjske, Šaleške, Mislinjske in Mežiške do-line. Vabljeni so vsi delavci in delavke od vseh industrijskih krajev tozadevnega okrožja da se udeležijo tabora v obilnem številu! Spored je sledeči:

Ob 10. uri sv. maša in pridiga; po cerkvenem opravilu pa se prične javno delavsko zborovanje na prostem pred cerk-vijo kjer nastopi več govornikov iz raz-nih krajev. Glavni govornik pride iz Ljubljane. Obrazložila se bodo delavsko zakonodaja in pomen delavskega združe-nja v strokovnih organizacijah, o slogi in medsebojni slovi. katoliški skupnosti po okrožnicah papeža Leona XIII. in pa-peža Pija IX.

Tabor se vrši ob vsakem vremenu, v slučaju slabega vremena pa se vrši delav-sko zborovanje v veliki dvorani Prosvet-nega doma v Starem trgu pri Slovenj-gradu.

Naši izleti. Tukajšnji rudarji priredijo letos dva izleta in sicer je prvi na Grad pri Slovenjgradu, pod okriljem velenj-skega okrožja ZZZ, dne 21. avgusta.

Drugi izlet je romanje k Materi božji na Brezje, dne 25. septembra t. l. Med po-tjo bomo obiskali z avtobusno vožnjo Bled, Bohinj, Kranj, Ljubljano in več dru-gih krajev, ki pridejo med vožnjo v po-štev. Izlet bo trajal dva dni. Natančnejši spored objavimo še pravočasno.

Preska

Vabimo na članski sestanek, kateri se vrši dne 15. avgusta ob pol 11. uri (Vel. Šmaren) v Prosvetnem domu v Preski. Poroča delegat iz Ljubljane o pomenu or-ganizacije. Udeležba obvezna.

Zabukovca — Griže

Nesocialna zahteva »Nove dobe«.

»Nova doba« prinaša članek, v katerem zahteva od okrajnega načelstva, da ukine pralnico tukajšnjega rudnika.

Kakšnega pomena je za nas rudarje, pa ne samo za nas, temveč za vse delovno prebivalstvo, pralnica, tega gospodje okrog »Nove dobe« niti pomislili niso. Go-spodje so očitvidno imeli pred očmi le svoj osebni profit, ki ga jim donaja letna se-zija. Rudarji, kmetije, obrtniki so jim de-veta briga.

K temu se še povrnemo, zato, da brani-mo koristni naših delavcev in vsega pre-bivalstva. »Nova doba« naj pa kar prene-ha, če misli tako braniti splošne interese.

Mirna peč

Kmalu bo končana cesta, na kateri smo zaposleni. Obetajo se nam pa nova dela, pri katerih bomo zaposleni. Ne bomo več vsi skupaj na delu — eni tu, drugi tam. Ostali pa bomo vsi skupaj še naprej v organizaciji in se redno sestajali na se-stankih. Organizacijo smatramo za šolo, v kateri se učimo spoznanja delavskih pravic in zavednosti. Tudi tisti, kateri bo-mo ostali trenutno brez dela, ostanemo še organizirani.

Naš dekliški dan

Da, naš! Naš zato, ker se vsa slovenska dekleta zanimajo zanj, naš, ker ga bomo me same izgradile, naš pa tudi zato, ker se me — slovenska dekleta čutimo eno, ka-dar gre za Boga, za vero in za plemenite ideje.

Tudi na Brezjah ni bilo razlike med nami — sestra je ob sestri doživljala veličino svoje vere in sklenila veliko odločitev, da bo svoje čiste in mladostne dekliške sile posvetila svo-jemu domu in svojemu narodu!

Kar smo na Brezjah sklenile, hočemo lavantinska dekleta še poglobiti s svojim izrazito verskam in dekliškim praznikom — 15. avgusta. — Vabimo pa vse svoje slovenske sestre na ta naš dan, da jim na ta način pripravimo mnogo veselja v na-šem zelenem Mariboru — izven mestnega hrupa — na naši Betnavi, ki smo jo me že tako vzljubile!

Če še niste, naročite t a k o j pri žup-nem uradu, ali na naslov »Zveza katol. deklet« — Betnava pri Mariboru — knjižico in znak za din 6, ki vam daje pravico do prenočišča, čaja za zajtrk in vstopa k vsem prireditvam na Betnavi. Knjižica je polna lepe vsebine. Naročite jo in doma dobro prečitajte, pa boste šle na pot z velikim veseljem.

Nobena, ki se ni prijavila, ne more ra-čunati na prenočišče! — Prečitajte na-tančno navodila v knjižici na strani 15!

DROBNE DOMAČE

Zloglasni razbojnik Franc Črepinko, ki je pobegnil iz mariborske kaznilnice in zadnje čase vznemirjal prebivalstvo Po-horja, je skušal vlomiti v mariborsko ko-čo. Pri tem ga je zasačila orožniška pa-trulja novo ustanovljene orožniške posta-je pri Sv. Bolfenku. Črepinko je oddal na orožnika več strel, vsled česar je tudi ta rabil strelno orožje in Črepinka ustrelil.

Strela je udarila v hišo Janeza Trebev-ška pri sv. Ani na Jezeru. Strela je oma-mila vso družino. Drugi so se polagoma zopet zavedali, gospodarja, 50 letnega Ja-neza Trebevška pa je strela ubila. Pri sv. Lovrencu na Jezeru je strela udarila v brzojavni drog in omamila cerkovnika, ki je šel tam mimo.

Gozdni požar nad Budvo. Velik požar je izbruhnil v gozdovih nad Budvo v oko-lici ceste, ki veže Cetinje in Budvo. Voja-ške pionirske čete so lokalizirale požar. Gašenje je bilo oteženo zaradi števil-nih kač, ki se plazijo po tamkajšnjem skalnatem terenu.

Mnogo kač se je pojavilo letos okoli Ljubljane in so v bolnišnico že pripeljali več žrtev gadjega pika in sicer 15 letnega Antona Grilca iz Kresnic in 24 letno Ano Jovanovo iz St. Vida pri Ljubljani.

14.000 din škode je povzročil udarec konjskega kopita v Gosposki ulici v Mari-boru. Konj je s svojim kopitom treščil v ogromno izložbeno šipo in se pri tem na nogi precej obrezal, šipa pa je šla na drobne kosce.

Boj z veliko kačo. Meter in pol dolga kača se je lotila dveh dijakov, ki sta ta-borila v bližini reke Spreče v Hercego-vini. Dijaka sta se v reki kopala in se nato sončila. Slednjič sta še zaspala, a takrat je iz vode prilezla velika kača in se na prsih enega izmed dijakov zvila v klopčič. Hlad je dijaka zbudil, da je začel raz sebe trgati kačo, toda žival je bila urnejša in se mu je ovila okrog vratu. Šele z združenimi močmi sta oba kačo ukrotila in nato ubila. Kača ni bila stru-pena.

Bik je nabodel 36 letnega posestnika Franca Svaba iz Radvanj pri Mariboru. Pri opravljanju živine se je bik zaletel vanj in ga nevarno poškodoval. Ponesre-čenca so pripeljali v bolnišnico.

Napad. Ključavničar Jakob Plavčak iz Sv. Petra pri Mariboru se je hotel zvečer podati na hlev spat. Ko pa je šel po lestvi so ga nenadoma zadeli trije zaporedni hu-di udarci po glavi, da je nezavesten padel na tla ter se še pri padcu poškodoval na glavi. Plavčaka je napadel neznanec, ki se je spravil na njegov hlev skrivaj pre-nočevati.

Dve nezgodi. 31 letni delavec Franc Ru-tar, zaposlen v tovarni »Triglav« je padel s podstrehe in se pobil na glavi. V Ribnici se je ponesrečil posestnik Jernej Novak. Na njivi so se mu splašili konji in padel je pod brano, ki je šla čezenj. Dobil je nevarne poškodbe po vsem telesu.

Prijet morilec. V vel. Širju pri Zida-nem mostu je bil umorjen posestnik Fr. Zajc. Zaklal ga je z nožem nek nepoznan mož, ki je prišel k Zajcu ter se izdajal za umetnega slikarja, ki je bil 20 let na-meščen v izdelovalnici bankovcev na Du-naju. Dejal je, da zna ponarejati bankov-ce ter je pregovoril Zajca, da mu je izro-čil din 1000.—. Denar sta z nekim pa-pirjem spravila pod streho, ponoči pa je neznanec denar skrivaj uzel iz podstrešja ter pobegnil. Posestnik Zajc je zasle-doval in ga ujel, neznanec pa je pri tem Zajca napadel in ubil. Tega neznanca so sedaj izsledili orožniki v Dravogradu v osebi Rudolfa Černevskega 43 letnega arti-sta, rojenega v Leobnu, pristojnega v No-vo Štifo. Černevesek je bil že 30 krat predkaznovan zaradi goljufij in tatvin.

Avtomobilska nesreča. V Mariboru so bili te dni šoferski izpiti. Neki kandidati so se podali po teoretičnem izpitu k iz-pitu praktične vožnje po cesti proti St. Ilju. Po končanem izpitu so se vračali posamič domov. Ko je prispel avtomobil zdravnika dr. Hölzla na vrh klanca v Ko-šakih je privozil na cesto avto ing. Kif-mana. Istočasno pa je pridrvel nek to-vorni avto, ki je cesto močno zapraskal, vsled česar je prišlo do karambola. Pri tem sta padla iz avtomobila mehanik Zu-pandčič in trgovec Kovač, ki je bil precej poškodovan, vendar njegove poškodbe ni-so smrtonosne.

Tatvine v Ljubljani. V tramvaju je bi-la Janez Skubic ukradena listnica z 900 din gotovine, Francu Kristanu so bili na Celovski cesti izložbe ukradeni 4 pari možkih čevljev vrednih 1000 din. Na Vo-dovodni cesti je bilo Kristini Mlakarjevi ukradenega več perila in drugih predme-tov. Mlakarjeva trpi okoli 1000 din škode.

Krava je bila ukradena najemniku Fer-dinandu Habiču. Gnal jo je na sejem v Dravograd, pa je med potjo počival v go-stilni, kravo pa je privezal na dvorišče. Orožniki so tatu izsledili, kravo pa so na-šli pri nekem mesarju že zaklano.

Zapisana pravica

Kaj je z delavskimi legitimacijami?

Uredba, ki jo je izdal minister socialne politike bo stopila v veljavo z 28. septembrom 1938. S tem prenehajo veljati določbe čl. 307 do 311. o. z. in čl. 120. zakon o zaščiti delavcev, poselski službeni red in viničarski red.

Po tej uredbi bodo veljale za legitimacije delavcev in nameščenecv sledeče določbe:

1. Vsi delavci in nameščenici ne oziraje se na spol, ki so starejši od 14 let ter tudi učenci, morajo imeti posebno legitimacijo, ki nosi naziv »Poslovna knjižica«.

2. Poslovna knjižica mora biti opremljena s sliko ter sme stati največ din 10.

3. Poslovna knjižica služi kot dokaz istovetnosti ter za dokaz vrste in časa zaposlitve, ne sme pa se vpisovati nikakih ocen o sposobnosti in uporabnosti dotičnega delavca.

4. Poslovne knjižice se izdajajo vsem onim, ki so se izučili trgovine ali obrti prisilna trgovska in obrtniška Združenja, vsem ostalim delavcem in nameščencem pa občine.

Občina lahko izda knjižico delavcu ali nameščencu, ki je na njenem območju, stalno zaposlen, prisilna Združenja pa delavcu ali nameščencu, ki je zaposlen pri

delodajalcu na področju dotičnega Združenja in je izučen.

5. Poslovne knjižice se bodo izdajale za 10 let, že izrabljene se lahko zamenjajo. Ako delavec knjižico izgubi, mora to javiti Borzi dela in plačati din 30. — za objavo izgube in istavitev nove knjižice.

6. Noben delodajalec ne bo smel sprejeti v službo delavca ali nameščenca brez poslovne knjižice.

7. Delavec ali nameščenec mora predložiti poslovno knjižico v primeru brezposelnosti Borzi dela, na zahtevo pa tudi OUZD v slučaju bolezni, in smejo te ustavne knjižice zadržati dokler traja brezposelnost ali bolezen. Če Borza dela ali OUZD odvzame knjižico, mora delavcu za ta čas izdati začasno izkaznico.

8. Minister socialne politike bo predpisal točno obliko knjižic in rok, v katerem se morajo zamenjati sedanje knjižice.

F. Z. v D. Po čl. 35 zakona o zavarovanju delavcev odpada polovica prispevkov za OUZD na delodajalca, polovica pa na nameščenca; to zadnjo polovico sme delodajalec odtegniti od zaslužka. Določba velja za vse zavarovance okrožnega urada in s tem seveda tudi za služkinje. Odpravnine za dolgoletno službovanje pa socialna zakonodaja ne predvideva.

SONCE IN SENCE DOMA IN DRUGOD

Doma

Kmečki tabor na Brezjah. Slovenski kmečki stan organiziran v svoji stanovski organizaciji Kmečki zvezi, v kateri se bori za svoje pravice, je priredil v nedeljo svoj tabor na katerem se je zbralo pri svoji zaščitnici Mariji Pomagaj na Brezjah 15.000 kmečkega ljudstva.

Po govoru in sv. maši je g. škof blagoslovil novi prapor Kmečke zveze, ki sta mu kumovala minister dr. Anton Korošec in g. banica dr. Natlačenova. Nato je predsednik KZ g. Brodar prebral slovesno posvetitev kmečkega stanu brezjanski Mariji Pomagaj in pozdravil vse odličnike in zastopnike vseh društev. Za njim je burno pozdravljen govoril minister dr. Korošec.

Po sklepnem govoru g. L. Puša je g. predsednik Brodar zaključil tabor ob petju kmečke in državne himne z vzklikom: Bog živi!

Govoril je še g. ban dr. Natlačen in mnogi drugi govorniki.

Mednarodni katoliški esperantistični kongres je priredila preteklo nedeljo v Ljubljani Mednarodna zveza katoliških esperantistov. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel g. škof dr. Rožman.

Predsednik mednarodne Zveze je dejal, da so katoliški esperanti srečni, da morejo svoj jubilejni kongres praznovati v Jugoslaviji in v Ljubljani in je ta kongres zelo važen zaradi raznih tem, ki jih kat. esperantisti obravnavajo. Zlasti je važna tema o družini, zakaj, če družina razpade, razpade tudi družba in država. Katoliški esperantisti bodo vedno stremeli za tem, da tudi v okviru svojega gibanja podprejo obstoj družine in zato tudi mednarodni mir in mednarodno slogo.

Dr. Mačka pričakuje v Beogradu. Srbijska opozicija ima stalne sestanke in vodi priprave za sprejem. Glavno besedo imajo bivši demokrati. Nezadovoljniji iz bivšega glavnega vodstva radikalne stranke in bivše zemljoradniške stranke, so čisto postranske figure. Zaradi tega so ti krogi precej nevoljni na bivše demokrate, ki pravijo, da so oni najmočnejša skupina v srbijski opoziciji. Izgleda pa, da vsi ti voditelji so le generali brez armade.

Letalske prireditve, ki so se vršile v nedeljo v Mariboru, so zbudile med prebivalstvom veliko zanimanje. Zlasti je občinstvo zanimala točka: Skok s padalom z letala, ki ga je izvedel znani skakalec Miša Petrovič iz Beograda. Letalo ga je dvignilo 500 metrov visoko, kjer je z vrtohlave višine skočil, padalo pa je odprl šele kakih 200 metrov nad zemljo. Pristal je skoraj sredi letališča.

Drugod

Na Čehoslovaško je prispel lord Runciman, da omili napetost; največji sovražnik pomirjenja je sovjetska Rusija, katere stremljenje gre za tem, da napetost še poveča. Sovjetski listi ostro napadajo Anglijo in lorda Runcimana ter želijo, da naj čehoslovaško ljudstvo samo uredi svoje notranje razmere. Medtem poročajo Nemci o stalnih kršitvah meje s strani čehoslovaških letal, z druge strani pa poročajo Čehi, da je bilo do sedaj ugotovljenih 75 primerov, ko so nemška letala preletela čehoslovaško mejo.

Na Španskem je rdeča vojska izvedla ofenzivo in pri tem dosegla malenkostne uspehe. Neuspehi rdečih, marveč dejstvo, da so napadli, je povzročilo v mednarodnih krogih zopet novo napetost, kajti Italija očita Francozom, da so oni oborožili rdeče, in da zaradi tega italijanski prostovoljci še ne smejo iz Španije. Tako se sporazum glede Španije zavlačuje iz meseca v mesec, napetosti se pa ponavljajo brez upanja na skorajšnje pomirjenje.

Na daljnem Vzhodu je stanje zelo zapleteno. Upajo sicer, da bo prišlo med Rusijo in Japonsko do sporazuma in da se bodo sporna vprašanja rešila na miren način, obenem pa trajajo boji za hrib Cankufeng še naprej in je te dni okoli 100 sovjetskih letal bombardiralo japonske postojanke. Vrgla so okoli 500 bomb. Boji, ki so se razvili med ruski in japonskimi oddelki, so bili zelo srditi in je prišlo na nekaterih krajih do boja na nož. Vidi se torej, da na eni strani zatrujejo Japonci in Sovjeti svojo miroljubnost in stavlajo vedno nove predloge za rešitev spora, na drugi pa pustijo brez vojne napovedi govoriti topove. Politični krogi smatrajo držanje sovjetov za preizkušnjo Evrope. Stalin namreč hoče tem potom zvedeti kako bi se Evropa zadržala v primeru ruskojaponske vojne, in bi šele takrat objavil vojno, ko vidi, da mu s strani Evrope ne preti nobena nevarnost. Velesile so radi tega spora zelo vznemirjene. Z ene strani sicer želijo, da Sovjeti Japonce malo ukrotijo, z druge strani se pa bojijo nevarnosti, ki bi pretela velesilam v slučaju poraza Japonske. Kominterni namreč z vsemi silami deluje na to, da stre Japonsko in pože Dajni vzhod v državljansko vojno.

Japonska ofenziva na Hankov počasi napreduje, vendar ne s takšno hitrostjo kakor bi Japonci želeli, ker jih ovirajo vode in deževje; zato so se zadnje dni bolj omejili na letalske akcije in so Japonski bombniki povzročili v mestu Hankovu ogromno škodo.

Iz svete dežele, kjer trajajo krvave borbe med Judi in Arabci že tri leta, so prišle v zadnjem času strašne vesti. Hajfa je postalo vojno skladišče. Dosedaj nedotaknjeni in mirni kraji Palestine so postali gnezdišča krvavih neredov. Poostretev terorija je zahteval postritev vojaških varnostnih odredb. Vsa Palestinska meja bo v kratkem obdana z bodečimi žicami. Politično pa je položaj zelo zmeden. Angleška oblast je mnogo izgubila na ugledu. Komisija, ki je proučevala vprašanje delitve Palestine v Judovsko in Arabsko pokrajino, je bila skoraj nevidna. Ljudstvo je nepoučeno in zagledal še bolj razburljivo. Nad vso deželo leži nervozna negotovost, v kateri tu pa tam eksplodirajo krvava dejanja nalik plamenim zubljem, ki siknejo proti nebu iz vulkanskega ozemlja.

Angleška vlada sama ne ve, kako naj Palestino deli, da bo zadovoljila Jude in Arabce. Za Anglijo pa je Palestinska obala silno važna. Italijanski vpliv je v tem kraju nekaj popustil, toda sedaj so mesto njega med Arabci nastopili agenti in organizatorji druge velesile. Anglija trenutno ne ve, kaj bo storila. Toda pripravlja se, da bo napravila radikalen konec, da si zavaruje Palestino, ki je danes v njenem svetovnem imperiju najbolj važen ključ za njeno varnost.

Bohinjska Srednja vas

Minister dr. M. Krek naš častni občan.

Naš občinski odbor je soglasno sklenil podeliti g. ministru dr. Kreku, velikemu prijatelju delavstva sploh in ZZZD posebej, častno občanstvo. Po svojih močeh bi se mu radi tako hvaležne izkazali za mnoge dobre, ki smo jih bili po njem deležni. Zlasti naši delavci g. ministra izredno cenijo, ker je z nami ves domač. — Vemo, da moramo tudi sami delati za svoje koristi. Delali pa bomo z uspehom le, če bomo močno strnjeni v organizaciji. Strnimo se zato vsi okrog ZZZD, ki dela roko v roki z našim visokim prijateljem.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Izlet na Pohorje. Krajevna organizacija ZZZD priredi v nedeljo, dne 21. avgusta izlet na zeleno Pohorje. Člani in prijatelji ZZZD se zberejo ob 4. uri zjutraj pri društvenem domu. Pot nas vodi proti Pesku, kjer je ob 7. uri sv. maša in nato kratko delavsko zborovanje. Nato nadaljujemo pot proti Rogli, čez Vitanjske planje, mimo Šentlovrenških jezer na Planinko in Senjorjev dom.

Tovariši, zberite se v čim večjem številu, da se razvedrimo in si po poti potopimo svoje težave; obenem se pa hočemo tudi utrditi v svojih načelih in se še bolj prijateljsko povezati med seboj. Pridite!

BELEŽKE

KAKO SE GODI TUJCEM V MEDNARODNI BRIGADI?

Neki mladi Nizozemec iz Tirburga, 24 letni G. Brurs je zbežal pred kratkim iz mednarodne brigade »Ernst Thälman«, v kateri se je boril od oktobra 1936. On pripoveduje, da je v tej 11. rdeči brigadi v Španiji 900 Nizozemcev. Rekrutirali so jih agenti ali člani komunistične stranke ter Rdeče pomoči, ki širi svoje mreže po celi Nizozemski. Niti deset izmed teh ljudi, pravi Brurs, ne ostaja v Španiji kot prostovoljci na lastno željo; prisilili so jih, da ostanejo in one, ki poskušajo pobegniti, takoj ustrelijo.

»Komandant« te 11. mednarodne brigade je bil nekdanji nemški podčastnik in komunistični pisatelj Ludvik Ren. Tuji, katere so privabili v Španijo z izmišljenimi obljubami, so bili takoj oboroženi in so jih takoj po njihovem prihodu v Albacete poslali na fronto pri Harani in sicer v prvo bojno linijo. S tem je tudi pojasnjeno ogromno število izgub, ki jih je imela imenovana brigada v prvih dneh borbe.

Obrtna razstava na Jesenicah

Združenje krojačev in krojačic radovljanskega okraja je organiziralo v Ljudski šoli na Jesenicah v dneh 7., 8. in 9. t. m. vzorno razstavo izdelkov svojih članov in članic. Vsem sodelujočim, zlasti pa vodstvu Združenja, ki je za razstavo največ žrtvovalo, gre vse priznanje. Duša vsega pa je bil predsednik g. Gogala.

Razstava je bila razporejena v veliki risalnici in sedmih razredih. Tovrstne razstave na Jesenicah doslej še ni bilo, zato je imela obilo obiskovalcev z vsega radovljanskega okraja in tudi od drugih.

Kot delavski stan, tako tudi obrtniški stan, propagira svojo organizacijo v svoj dobrobit in s to razstavo je omenjeno Združenje za prosep svojega stanu in organizacije zelo veliko storilo.

Z ozirom na veliko zanimanje občinstva se razstava podaljša do 15. t. m.

VSI NA TABOR OKROŽJA ZZZD VELENJE!

V nedeljo 21. avgusta, se vrši naš veliki delavski TABOR pri romarski cerkvi na Gradu nad Slovenjgradcem. Ob 10. uri bo sv. maša v cerkvi na Gradu, nato pa javno zborovanje na prostem pred cerkvijo. Vabljeni so vse organizacije ZZZD iz Savinjske, Šaleške, Mislinske in Mežiške doline, da se tega tabora udeležijo polnoštevilno! Ta tabor naj bo močna manifestacija slovenskega katoliškega ljudstva.

PO SVETU

Brezbožniški kongres v Londonu. V Angleškem parlamentu so se zbrali poslanci raznih veroizpovedi, da protestirajo proti londonskemu brezbožniškemu kongresu in da se posvetujejo o skupnem delu za pobijanje komunizma in brezbožništva. Sklenili so, da prirede veliko akcijo za nabiranje podpisov proti temu, da bi se vršil kongres in da s številnimi intervencijami pokažejo na nevarnost nemirov, ki bi ob priliki kongresa gotovo izbruhnili.

V Kopenhagnu so zborovali zunanji ministri skandinavskih in nekaterih drugih malih držav. (Nizozemske, Belgije, LUXemburga, Danske, Švedske, Norveške in Finske). Omenjene države so se postavile na stališče, da jih sicer ne spaja nikaka zveza, ampak volja za ohranitev mira.

Boljševski pismoš. Na Rumunski meji so aretirali neko žensko, Tot po imenu. Aretiranka je znana boljševiška kurirka. Pri njej so našli komunistično propagandno literaturo, šifrirana poročila in popis raznih osebnosti. Preiskava je pokazala, da je bila v službi madžarskega komuniste Jožefa Saba.

Na Mont Blancu v višini 3.825 metrov je nedavno bral župnik iz kraja Villeneuve-la-Dondagre sv. mašo. Mala družba turistov, ki je bila prišla z njim, je v dno duše presunjena sledila molitvam.

Na Iseranskem sedlu v Alpah, kjer je najvišja evropska cesta, bodo postavili v višini 2.500 metrov kapelico. Cesto so lani v juliju izročili prometu. Cesta je polni dan na dan polna avtomobilov. V kapelici bodo turisti ob nedeljah lahko pri sv. maši.

Grški ministrski predsednik Metaxas je 4. avgusta s svojo vlado proslavil drugo obletnico odkar vodi Grški narod. General Metaxas se je izkazal za izbornega državnika. V zadnjih dveh letih je na znotraj vpostavil mir in red ter osvežil gospodarski napredek. Na zunan se je izkazal za zvestega zaveznika balkanske zveze, za iskrenega prijatelja in soseda Jugoslavije.

Francosko posojilo Bolgariji. V Sofijo so prispeli zastopniki več francoskih bank v svrhu razgovorov z bolgarsko vlado in odobritve trgovskega kredita v znesku 300 milijonov frankov.

V Sovjetski Rusiji so zaprli poveljnika Stalinove telesne straže Tkaluna. Po njegovi aretaciji je bila razorožena vsa vojaška straža Kremlja, v katerem prebiva Stalin. Večina častnikov straže in mnogo veljakov so pahnili v zloglasno moskovsko ječo Lubijanko. Poveljstvo Kremlja je prevzel Rogov, ki je član tajne policije in se odlikuje po krutosti in vdanosti Stalinu.

Zaklad hočejo dvigniti iz potopljenega ladje »Lutine«. Ladja za dviganje potopljenih parnikov je na delu in so že dvignili lesene dele ter mnogo topovskih krogel. Menijo, da je najmanj 1.600 kg zlata na morskem dnu in sicer v obliki zlatih palic po 5 in pol kg. To bi dalo skupaj 19 milijonov holandskih goldinarjev.

V Simpsonovi puščavi v Avstraliji so našli 8 okostnjakov belih ljudi. Menijo, da so ti okostnjaki ostanki članov ekspedicije, ki je bila leta 1848 šla v Avstralijo pod vodstvom slavnega raziskovalca Leichardta, pa je nato brez sledu izginila.

Val vročine, ki je zajel vso Evropo, je dosegel rekord na Poljskem, kjer imajo vročino do 40 stopinj. Iz vse vzhodne Evrope poročajo o groznih požarih in številnih primerih smrti zaradi solnčarice.

Moderno cesto bodo zgradili ob Sueškem prekopu. Družba, ki je lastnica prekopa je darovala v ta namen 300.000 funtov. Cesta bo imela silen vojaški pomen.

Več letalskih nesreč je bilo v Franciji in Čehoslovaški. Blizu Prage sta trčila v zraku dva vojaška letala in se razbila; eden pilotov je bil mrtev, drugi se je rešil s padobranom. V Franciji se je zaletelet vojaško letalo v brzojavni drog in nato treščilo v hišico ter tam nevarno poškodovalo stari zakonski par.

Prosvetni tabor združen se telovadnim nastopom fantov in deklet ter izbrane vrste iz Celja se vrši dne 21. avgusta v Laškem.

Sestanki in zborovanja

V NEDELJO, DNE 14. AVGUSTA:

GROBLJE - JARŠE: sestanek ob 1/2 10. NAKLO: ustanovni občni zbor ob 6 zvečer v dvorani stare šole.

SOTESKA: sestanek članov po 6. sv. maši.

V PONEDELJEK, DNE 15. AVGUSTA: PRESKA: članski sestanek ob 1/2 11 dopoldne v Prosvetni dvorani.

V SOBOTO, DNE 20. AVGUSTA:

PTUJ: ustanovni občni zbor ob 7 zvečer v gostilni »Strosmayer«.

List izdaja za konzorcij: Preželj Francé, Ljubljana. — Urejuje: Križman Andrej, Tunjice. — Za uredništvo odgovarja: Pirih Milko, Ljubljana. — Za Misijsko tiskarno: Al. Trontelj, Groblje.